

Hänvisning

Hänvisning VN/11423/2021 och STM057:00/2021

Kontaktperson

Byråchef Ylva Lindström, telefon +358 (0)18 25000 (växel)  
ylva.lindstrom@regeringen.ax

Social- och hälsovårdsministeriet

PB 33

FIN-00023 STATSRÅDET

registratorskontoret.shm@gov.fi

Ärende

## Utlåtande om regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om tillsynen över social- och hälsovårdstjänster

Landskapsregeringen har den 10.2.2022 mottagit en begäran om utlåtande från social- och hälsovårdsministeriet angående regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om tillsynen över social- och hälsovårdstjänster.

### Bakgrund

Enligt 18 § 12 punkten i självstyrelselagen (ÅFS 1991:71) hör hälso- och sjukvård till landskapets lagstiftningsbehörighet. Gällande den offentliga sjukvården på Åland tillhandahålls den av Ålands hälso- och sjukvård (ÅHS). Den privata hälso- och sjukvården är inte specifikt nämnd i självstyrelselagen men enligt praxis har rikets lagstiftning tillämpats på Åland gällande privat hälso- och sjukvård. Enligt Republikens presidents förordning om vissa förvaltningsuppgifter inom hälso- och sjukvården inom landskapet Åland (FFS 1179/2009, ÅFS 2010:2) sköter Ålands landskapsregering de uppgifter som gällande rikslagstiftning hör till regionförvaltningsverken. I detta innefattas ansvar för tillstånd och tillsynsärenden över de privata hälso- och sjukvårdsproducenterna. Vidare ansvarar landskapsregeringen även bland annat för tillsynsärenden i enlighet med bestämmelserna i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården.

Enligt uppgift har lagstiftningsbehörigheten gällande privat hälso- och sjukvård tidvis diskuterats huruvida det är landskapets eller rikets lagstiftningsbehörighet.

### Lagstiftningsbehörighet

Lagstiftningsbehörigheten för området hälsa och sjukvård tillkommer Åland enligt 18 § 12 punkten självstyrelselagen för Åland med de undantag som stadgas i 27 § 24, 29 och 30

punkterna. Till rikets behörighet hör 27 § 24 punkten, 29 punkten, administrativa ingrepp i den personliga friheten, smittsamma sjukdomar hos människor, kastrering och sterilisering, avbrytande av havandeskap, konstbefruktning och rättsmedicinska undersökningar samt 30 punkten behörigheten att vara verksam inom hälso- och sjukvården, apoteksväsendet, mediciner och produkter av läkemedelstyp, narkotiska ämnen samt framställning av gifter och fastställande av deras användningsändamål. Det kan konstateras att undantagen från Ålands lagstiftningsbehörighet i fråga om hälso- och sjukvård särskilt finns uppräknade i självstyrelselagen men där finns inte privat hälso- och sjukvård nämnt. Enligt självstyrelselagen framgår det därmed inte tydligt huruvida den privata hälso- och sjukvården tillhör åländsk lagstiftningsbehörighet eller inte. I dagsläget är tolkningspraxis att den privata hälso- och sjukvården är riksbehörighet vilket bland annat stöds av att kostnaderna för de uppgifter som avses betalas av riket i enlighet vad som anges i överenskommelseförordningen och vad social- och hälsovårdsministeriet och Ålands landskapsregering har avtalat om.

Enligt 18 § 13 punkten i självstyrelselagen hör socialvården till landskapets lagstiftningsbehörighet. Privat socialvård finns inte heller inskrivet i självstyrelselagen men där är har bedömningen gjorts att den privata socialvården omfattas av den åländska lagstiftningsbehörigheten enligt 18 § 13 punkten i självstyrelselagen.

#### Lagstiftningsbehörigheten med avseende privat hälso- och sjukvård

Eftersom den privata socialvården bedöms tillhöra åländsk lagstiftningsbehörigheten ser landskapsregeringen det som mera ändamålsenligt att även den privata hälso- och sjukvården gör det. Detta skulle skapa en enhetlig bedömning i självstyrelselagen där såväl socialvård som hälso- och sjukvård innefattar även den privata motsvarigheten. Praxis under de senaste årtionden har pekat på att det skulle vara rikets behörighet men utifrån självstyrelselagen är detta inte helt klart. Därmed skulle det vara önskvärt att lagstiftningsbehörigheten för den privata hälso- och sjukvården skulle klargöras.

Skulle lagstiftningsbehörigheten för privat hälso- och sjukvård däremot anses tillhöra riket ser landskapsregeringen att det finns vissa hinder för att tillämpa den föreslagna lagen i sin nuvarande utformning. Särskilt med anledning av att den nu föreslagna Soteri-

---

registret som då även behöver vara tillgängligt på svenska för de åländska privata hälso- och sjukvårdsproducenterna.

Sammanfattningsvis konstaterar landskapsregeringen att lagstiftningsbehörigheten gällande privat hälso- och sjukvård inte är helt klarlagd. Landskapsregeringen önskar därför att social- och hälsovårdsministeriet tar kontakt med landskapsregeringen gällande frågan om lagstiftningsbehörigheten. Landskapsregeringen är för sin del beredd att enligt självstyrelselagens 56 § begära utlåtande av Ålandsdelegationen.

Minister

Annette Holmberg-Jansson

Byråchef

Ylva Lindström

FÖR KÄNNEDOM

Ålands lagting, självstyrelsepolitiska nämnden, [info@lagtinget.ax](mailto:info@lagtinget.ax)  
Anne Kumpula, social- och hälsovårdsministeriet, [anne.kumpula@gov.fi](mailto:anne.kumpula@gov.fi)  
Mia Mäkinen, social- och hälsovårdsministeriet, [mia.makinen@gov.fi](mailto:mia.makinen@gov.fi)  
Janina Groop-Bondestam, justitieministeriet, [janina.groop-bondestam@gov.fi](mailto:janina.groop-bondestam@gov.fi)